

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. _____
din _____ 2024
Chișinău

privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului

În temeiul Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 167-172, art. 534), cu modificările ulterioare,

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 92-98, art. 297), se modifică după cum urmează:

1) pe tot parcursul textului hotărârii, textul „Legea nr. 140 din 14 iunie 2013”, la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „Legea nr. 140/2013”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2) Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului se modifică după cum urmează:

a) la pct. 1, prima propoziție va avea următorul cuprins:

„1. Prezentele Instrucțiuni stabilesc mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (în continuare – mecanism intersectorial de cooperare) și au drept subiecți copiii aflați sau care se pot afla în situațiile de risc enumerate în art. 8 al Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.”;

b) punctul 2 și 3 vor avea următorul cuprins:

„2. Prevederile prezentelor Instrucțiuni vizează angajații autorităților administrației publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistență și protecție socială, educație, ocrotirii sănătății și ordine publică, care sunt obligați să colaboreze în scopul prevenirii, combaterii și soluționării cazurilor copiilor aflați în situații de risc prin aplicarea

managementului de caz și furnizarea serviciilor prin intermediul serviciilor de asistență socială, educaționale, psihologice, medicale, de ordine publică și juridice (sau serviciilor specializate).

3. Autoritățile, structurile, instituțiile și specialiștii cu atribuții în domeniul protecției copilului sunt obligați să aplice în activitatea sa de prevenire și/sau soluționare a cazurilor copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți prezentele Instrucțiuni și Ghidul de aplicare practică a mecanismului de cooperare intersectorială, elaborat și aprobat de autoritățile administrației publice centrale de resort.”;

c) punctul 5:

se completează cu subpunctele 4¹) și 4²) cu următorul cuprins:

„4¹) *copil expus riscului de a comite infracțiuni* – copil cu comportament ce manifestă un risc social, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, reflectând o stare conflictuală cu mediul social, prin săvârșirea de acțiuni antisociale cu caracter nociv pentru societate;

4²) *copil în conflict cu legea* - copil care poate fi încadrat în una din următoarele situații:

a) copil care a săvârșit o faptă prevăzută de legislația penală sau contravențională, dar care, din cauza vârstei nu este pasibil de răspundere penală și/sau de răspundere contravențională;

b) copil care a săvârșit o faptă care cade sub incidența legislației penale, copil liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală;

c) copil în privința căruia sunt aplicate măsuri de pedeapsă neprivative de libertate sau copil liberat condiționat de pedeapsă înainte de termen;”;

la subpunctul 14), după cuvântul „particularităților” se completează cu textul „psihono-emoționale;”;

subpunctul 26) va avea următorul cuprins:

„26) manager de caz – specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia asistentul social comunitar, responsabil de coordonarea asistenței și furnizării de servicii sociale pentru copil și familia acestuia. Rolul unui manager de caz este coordonarea evaluării nevoilor copilului și familiei sale, dezvoltarea planului individual de asistență, prestarea serviciilor sociale și monitorizarea progresului acestuia în vederea îmbunătățirii vieții copilului;”;

se completează cu subpunctele 27) și 28) cu următorul cuprins:

„27) măsuri de protecție a copilului expus riscului de a comite infracțiuni și a copilului aflat în conflict cu legea – un ansamblu de activități și sprijin oferite copilului prin diverse tipuri de servicii și forme de suport individualizat în interesul superior al acestuia, care să asigure drepturile și bunăstarea copilului;

28) supraveghere specializată – măsură de menținere în familie a copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau a copilului aflat în conflict cu legea cu condiția respectării de către acesta și de către reprezentantul/responsabilul legal al acestuia a uneia

sau mai multor obligații, prevăzute în planul individual de asistență, realizat conform procedurii Managementului de caz în domeniul protecției copilului, printre care se pot regăsi următoarele:

- a) școlarizarea în învățământul general obligatoriu;
- b) beneficierea de servicii sociale specializate în cadrul centrelor de zi;
- c) participarea la cursuri de formare profesională sau alte măsuri active oferite de către subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă în condițiile legislației;
- d) urmarea unor tratamente medicale, programe de consiliere sau de psihoterapie;
- e) interdicția de a frecventa anumite locuri sau de a avea legături cu anumite persoane;
- f) alte acțiuni relevante centrate pe necesitățile de suport ale copilului (care pot fi de natură psihologică, medicală, socială, educațională, juridică).”;

d) la Capitolul II, în denumirea Secțiunii 1 cuvintele *”de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului”* se exclud.

e) punctul 6 partea dispozitivă va avea următorul cuprins:

„6. Reprezentanții instituțiilor de învățământ, medico-sanitare, de asistență socială, culturale, ordine publică, indiferent de tipul și forma juridică de organizare a acestora, inspectoratului de stat al muncii, altor autorități și instituții publice cu atribuții în domeniul protecției copilului, sunt obligați:”;

la subpunctul 3):

litera a) se completează cu textul *„sau copilul este expus riscului de a comite infracțiuni sau se află în conflict cu legea”*;

litera b) cuvântul *„copiilor”* se substituie cu cuvântul *„copilului”*;

se completează cu subpunctul d) cu următorul cuprins:

„d) în cazul în care sesizarea conține informații privind copilul expus riscului de a comite infracțiuni sau copilul aflat în conflict cu legea, să informeze în termen de 3 zile lucrătoare suplimentar:

- Centrul Medicilor de Familie/Centrul de Sănătate, după caz, Centrul Comunitar de Sănătate Mintală;

- instituția de învățământ în care este înscris copilul, după caz;

- Biroul de probațiune, după caz;

- oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, după caz;

- alți specialiști care lucrează cu și pentru copii sau care, în virtutea funcției deținute, dețin informații cu privire la cazurile suspecte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului, privind cazurile copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau ale copilului aflat în conflict cu legea.”;

La referirea cazului de către Poliție sau de Biroul de probațiune, autoritatea tutelară locală sesizată solicită confirmarea/infirmarea faptului dacă copilul a săvârșit o faptă

prevăzută de legea penală sau contravențională și care este statutul său procesual sau execuțional.”;

f) se completează cu punctul 6¹ cu următorul cuprins:

„6¹. În contextul mecanismului intersectorial de cooperare, persoana care deține informația cu privire la cazul copilului aflat în situație de risc, până la transmiterea ei către alte persoane/ instituții, trebuie să se asigure că:

1) informația este relevantă funcției specialistului cu care intenționează să coopereze;

2) deține acordul copilului și al părintelui/reprezentantului legal/responsabilului legal al acestuia privind schimbul de informații care îi vizează, cu excepția cazurilor când lipsa acordului sau obținerea acordului poate genera pericol pentru viața și sănătatea copilului sau a altor persoane.”;

g) punctul 11 va avea următorul cuprins:

„11. Dacă în urma evaluării inițiale a situației copilului se confirmă că copilul este supus unei situații de risc, autoritatea tutelară locală dispune imediat luarea în evidență a copilului, deschiderea dosarului copilului și realizarea managementului de caz, aprobat prin ordinul Ministrului Muncii și Protecției Sociale, indicând, în caz de necesitate, specialiștii din cadrul instituțiilor medico-sanitare, instituțiilor de învățământ, organelor ordinii publice, care urmează să participe în procesul de evaluare complexă.”;

h) la punctul 12 cuvintele ”*asistentul social comunitar*” se va substitui cu cuvintele ”*managerul de caz*”;

i) la punctul 14:

la subpunctul 1), după cuvintele „asistență medicală urgentă” se completează cu textul „/serviciul de medicină legală”;

la subpunctul 2), cuvintele „*persoanele în grija cărora se află copilul*” se substituie cu cuvintele „*de la alt reprezentant legal/responsabil legal al copilului*”;

j) se completează cu punctul 14¹ cu următorul cuprins:

„14¹. În cazul existenței unor conflicte de interese între părinți sau alți reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului și copil, interesele copilului sunt reprezentate de către autoritatea tutelară teritorială, care asigură implicarea, ghidarea și consultarea copilului la luarea tuturor deciziilor, în funcție de vârsta și gradul său de maturitate.”;

k) la punctul 15, cuvintele ”*părinților sau persoanelor în grija cărora se află copilul*” se substituie cu cuvintele ”*reprezentanților legali sau responsabililor legali ai copilului*”;

la subpunctul 1):

partea dispozitivă va avea următorul cuprins:

„1) În cazul constatării acțiunilor din partea ambilor părinți/unicului părinte sau din partea altui reprezentant legal/responsabil legal al copilului care pun în pericol iminent viața și sănătatea copilului.”;

la lit. a), cuvintele „*persoana în grija căreia acesta se află*” se substituie cu cuvintele „*alți reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului*”;

la lit. b) cuvintele „*precum și*” se substituie cu cuvintele „*sau în*”;

la subpunctul 2), după cuvântul „*părinți*” se completează cu cuvintele „*/reprezentanți legali sau responsabili legali*”;

la subpunctul 3), cuvintele „*părintele/tutorele/curatorul*” se substituie cu cuvintele „*părintele/reprezentantul legal sau responsabilul legal*”;

se completează cu subpunctul 5) cu următorul cuprins:

„5) În cazul în care se constată că copilul expus riscului de a comite infracțiuni sau copilul aflat în conflict cu legea este lipsit de îngrijire și supraveghere din partea părinților sau altui reprezentant legal/responsabil legal al acestuia, autoritatea tutelară locală dispune plasamentul de urgență al copilului.”;

l) la punctul 21, după cuvântul „*traficului*” se completează cu textul „*sau oricărei alte situații de risc*”;

m) punctul 22 va avea următorul cuprins:

”22. În cazul în care se suspectă sau s-a confirmat că copilul este supus unei situații de risc, autoritatea tutelară locală, poate solicita efectuarea raportului de evaluare psihologică, în vederea constatării existenței semnelor/consecințelor situației de risc în care s-a aflat copilul, de către psihologi cu specializare și experiență în domeniu. Raportul este utilizat de către echipa multidisciplinară în calitate de suport pentru identificarea soluțiilor optime pentru copil. De asemenea, raportul poate fi prezentat la etapa de urmărire penală sau cercetare judecătorească”;

n) la punctul 25, cuvintele „*al prezentelor Instrucțiuni*” se exclud;

o) la punctul 27, partea dispozitivă va avea următorul cuprins:

„27. Urmare a evaluării complexe a cazului, autoritatea tutelară locală, în comun cu autoritatea tutelară teritorială întreprinde, după caz, una dintre următoarele acțiuni în vederea asigurării spațiului protector copilului.”;

p) se completează cu pct. 27¹ cu următorul cuprins:

”27¹. Autoritatea tutelară teritorială, după instrumentarea cazului, dispune, după caz, stabilirea pentru o perioadă de până la 6 luni a următoarelor măsuri destinate protecției copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau a copiilor aflați în conflict cu legea:

- 1) supraveghere specializată;
- 2) plasamentul în servicii sociale specializate;
- 3) plasamentul în servicii sociale cu specializare înaltă;
- 4) alte măsuri, programe și servicii complementare.”

q) punctul 29 va avea următorul cuprins:

„29. Prestatorul serviciului social la care a fost referit copilul recepționează actele personale ale acestuia și extrasul din dosarul Managementului de caz, care sunt păstrate cu respectarea regimului de confidențialitate și securitatea prelucrării datelor cu caracter personal.”;

r) la punctul 30, cuvintele „*ai copilului și a autorității tutelare teritoriale*” se substituie cu cuvintele „*/responsabilului legal ai/al copilului și a autorității tutelare teritoriale/locale*”;

s) punctul 31 va avea următorul cuprins:

„31. Planul individual de asistență este revizuit la necesitate, dar nu mai rar decât o dată la două luni în cazul copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau a copilului aflat în conflict cu legea, iar în celelalte cazuri a copiilor aflați în situație de risc – nu mai rar decât o dată la șase luni. Planul individual de asistență este consultat cu copilul, căruia i se asigură explicații în funcție de vârsta și gradul lui de maturitate, iar opinia copilului este consultată la toate etapele ale managementului de caz.”;

t) se completează cu punctele 32¹ – 32⁸ cu următorul cuprins:

„32¹. La nivel local, procesul de evidență, intervenție și monitorizare a copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau a copiilor aflați în conflict cu legea se realizează de către profesioniști, conform domeniilor de gestiune:

1) în cadrul instituțiilor de învățământ, de către persoana desemnată din cadrul acestora;

2) în cadrul instituțiilor medicale, de către medicul de familie, care vizează familiile cu copii cu probleme de sănătate mintală și cei afectați de comportamente adictive;

3) în raza localității/localităților din gestiune, de către specialistul în protecția drepturilor copilului din cadrul primăriei, iar în lipsa acestuia de către asistentul social comunitar;

4) în cadrul Biroului de probațiune de către consilierul de probațiune specializat în lucrul cu copiii, care vizează evidența copiilor care au săvârșit o faptă care cade sub incidența legislației penale, liberat de răspundere/pedeapsă penală și a copiilor în privința cărora sunt aplicate măsuri de pedeapsă neprivative de libertate sau copiilor liberați condiționat de pedeapsă înainte de termen;

5) în cadrul Inspectoratelor de poliție teritoriale de către angajatul responsabil pe domeniul siguranță copii.

Reprezentanții instituțiilor specificate în sbp. 1), 2), 4) și 5) informează specialistul în protecția drepturilor copilului din cadrul autorității tutelare locale sau în lipsa acestuia asistentul social comunitar despre luarea la evidență a copiilor subiecți ai instrucțiunilor în

cauză pentru a fi evaluați prin prisma oportunității acordării măsurilor de asistență și vor prezenta lunar sau, după caz, la necesitate, informații relevante cu privire la modificările comportamentale ale copilului, conform domeniilor gestionate.

32². În cazul copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau al copilului aflat în conflict cu legea, până la etapa stabilirii uneia dintre măsurile menționate la pct. 27¹, autoritatea tutelară locală prezintă autorității tutelare teritoriale, în termen de 10 zile lucrătoare, evaluarea complexă a situației copilului, care va conține inclusiv o informație narativă privind mediul familial și social al copilului, comportamentul copilului, interesele, activitățile în care este implicat, situația școlară, cercul de prieteni și factorii care influențează sau pot influența conduita acestuia, problemele cu care se confruntă, starea sănătății copilului, alte informații relevante, concluziile și recomandările specialiștilor.

32³. După recepționarea și examinarea evaluării complexe a situației copilului, autoritatea tutelară teritorială solicită președintelui Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate convocarea acesteia în vederea examinării solicitării și emiterii avizului privind oportunitatea stabilirii, în privința copilului, a uneia dintre măsurile prevăzute la pct. 27¹.

32⁴. La stabilirea uneia dintre măsurile destinate copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau a copiilor aflați în conflict cu legea, autoritatea tutelară teritorială ia în considerare, după caz:

- 1) vârsta și gradul de maturitate al copilului;
- 1) particularitățile în dezvoltarea fizică și psihică a copilului;
- 2) mediul în care a crescut și a trăit copilul;
- 3) mediul familial;
- 4) mediul social în care se află;
- 5) situația școlară a copilului;
- 6) dificultățile de ordin social și individual, inclusiv dificultățile psiho-emoționale cu care se confruntă copilul;
- 7) probleme de sănătate, dependențe cu impact criminogen;
- 8) condițiile care au favorizat săvârșirea faptei prevăzute de legea penală sau cea contravențională;
- 9) gradul de pericol social al faptei săvârșite de copil;
- 10) atitudinea față de fapta săvârșită și consecințele acesteia;
- 11) riscul săvârșirii/ săvârșirii din nou de către copil a unei fapte prevăzute de legea penală sau cea contravențională;
- 12) alte circumstanțe.

32⁵. Măsurile prevăzute la pct. 27¹, stabilite în privința copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau al copilului aflat în conflict cu legea se aplică de către autoritatea tutelară locală în colaborare cu autoritatea tutelară teritorială conform planului individual de asistență elaborat, până când situația/problema nu va fi soluționată. Prestatorul de servicii/măsuri de intervenție stabilite în interesul superior al copilului va furniza periodic managerului de caz responsabil de monitorizarea implementării planului individual de asistență, desemnat de autoritatea tutelară teritorială note informative actualizate despre acțiunile întreprinse.

32⁶. La ședința de revizuire a planului individual de asistență în funcție de rezultatele aplicării măsurii instituite în privința copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau al copilului aflat în conflict cu legea, autoritatea tutelară teritorială decide prelungirea termenului de aplicare a măsurii, stabilirea unei alte măsuri, inclusiv suplimentarea sau anularea măsurii. Revizuirea Planului individual de asistență a copilului este efectuată periodic de către managerul de caz în comun cu membrii echipei multidisciplinare, la un interval nu mai mare de două luni, precum și la necesitate.

32⁷. Dispoziția privind prelungirea termenului de aplicare a măsurii se emite înainte de expirarea termenului măsurii respective.

32⁸. Prelungirea termenului de aplicare a măsurilor destinate copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni / contravenții sau a copiilor aflați în conflict cu legea, modificarea măsurilor stabilite, abrogarea acestora se efectuează conform dispoziției autorității tutelare teritoriale, cu avizul autorității tutelare locale și numai în baza avizului pozitiv al Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate.”;

u) la punctul 33, după cuvintele „*managerul de caz*” se completează cu cuvintele „*în colaborare cu autoritatea tutelară teritorială*”;

v) la punctul 34, cuvintele „*de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului*” se exclud.

w) la punctul 35 cuvintele „*al prezentelor Instrucțiuni*” se exclud;

x) la punctul 36, cuvintele „*(recepționate telefonic)*” se substituie cu cuvintele „*(inclusiv recepționate telefonic)*”;

y) punctul 38 va avea următorul cuprins:

„38. Dosarul copilului conține:

- 1) fișa de sesizare;
- 2) evaluarea inițială a situației copilului;
- 3) evaluarea complexă a situației copilului și/sau evaluarea complexă a situației familiei;
- 4) planul individual de asistență a copilului și/sau planul individual de asistență a familiei copilului;
- 5) dispozițiile și avizele autorității tutelare locale și teritoriale;
- 6) avizele echipelor multidisciplinare;
- 7) documentele referitoare la situația socio-juridică a copilului și familiei acestuia (acte medicale, hotărâri judecătorești, rapoarte de expertiză medico-legală, rapoarte de evaluare psihologică, actele procesuale prin care s-au aplicat măsuri de constrângere față de abuzator, declarații ale copilului, părinților/reprezentanților sau responsabililor legali ai acestuia, precum și ale altor persoane/autorități/instituții cu atribuții în domeniul protecției copilului, care pot oferi informații relevante, caracteristici școlare);
- 8) fișele de monitorizare a implementării planului individual de asistență;
- 9) fișele de revizuire a planului individual de asistență;

10) fișa de transfer al cazului, după caz;

11) fișa de închidere a dosarului.”;

z) la punctul 39:

subpunctul 4) va avea următorul cuprins:

„4) să acorde suport în organizarea activităților de informare a copiilor și părinților, altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului, membrilor comunității privind modul de sesizare a situațiilor de risc în care se poate afla un copil, precum și cadrul normativ în domeniu;”;

la subpunctul 5), cuvintele „*cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic*” se substituie cu cuvintele „*situațiile de risc în care se poate afla un copil*”;

aa) la punctul 40:

subpunctul 1) va avea următorul cuprins:

„1) organizarea activităților de prevenire primară a situațiilor de risc în rândul copiilor, ținându-se cont de particularitățile de vîrstă și de capacitățile de dezvoltare, precum și în rândul părinților/altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului;”;

subpunctul 2) va avea următorul cuprins:

”2) organizarea activităților de prevenire secundară a situațiilor de risc în care se poate afla un copil, care se adresează grupurilor cu risc crescut de a manifesta comportament violent sau grupurilor cu risc de victimizare, cum ar fi: copii și adolescenți care trăiesc în medii familiale violente, copii care prezintă absenteism nemotivat frecvent și risc de abandon școlar, copii expuși riscului de a comite infracțiuni sau copii aflați în conflict cu legea.”;

la subpunctul 3) cuvintele ”*violenței, neglijării, exploatării și traficului*” se substituie cu cuvintele ”*situațiilor de risc*”;

la subpunctul 5), după cuvântul „monitorizarea” se completează cu cuvântul „situației”;

bb) la punctul 41:

subpunctul 1) va avea următorul cuprins:

„1) organizarea activităților de prevenire primară a situațiilor de risc în rândul copiilor, ținându-se cont de particularitățile de vîrstă și de capacitățile de dezvoltare ale acestora, precum și în rândul părinților/ altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copiilor (activități non-formale pentru copii privind informarea despre modul sănătos de viață, prevenirea consumului de alcool, droguri, alte substanțe nocive, consecințele acestor consumuri, sporirea accesului copiilor la servicii de sănătate prietenoase acestora, sprijin și mediere în relațiile cu familia și comunitatea; desfășurarea activităților de informare, educare și comunicare pentru copii, tineri, părinți/alți reprezentanți legali/responsabili

legali ai copilului și profesioniști, în limita competențelor funcționale; oferirea consilierii individuale și de grup copiilor; desfășurarea activităților de prevenire a violenței în familie, în societate și în școală; alte activități relevante);”;

la subpunctul 3), cuvintele „*persoanelor în grija cărora se află copiii*” se substituie cu textul „altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului”;

cc) la punctul 43:

la subpunctul 1), cuvintele ”violenței, neglijării, exploatării și traficului” se substituie cu cuvintele „situațiilor de risc în rîndul copiilor”, iar cuvintele „persoanelor în grija cărora se află copiii” se substituie cu textul „altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copiilor”;

se completează cu subpunctul 1¹) următorul cuprins:

„1¹) informarea despre modul de viață sănătos, beneficiile practicării activităților de educație fizică și sport, elaborarea și implementarea programelor de mentorat, de prevenire a tulburărilor de comportament, de prevenire a violenței, bullying-ului, abuzului în mediul on-line, a conflictelor în mediul educațional, programelor de dezvoltare a competențelor pro-sociale, abilităților de comunicare, relaționare și adaptare la situațiile solicitante ale vieții, rezolvarea problemelor și luarea deciziilor, gestionarea situațiilor conflictuale, depășirea situațiilor de criză și risc; implicarea copiilor în activități școlare/extrășcolare, care pun în valoare interesele, capacitățile și potențialul acestora, în acțiuni de voluntariat, secții sportive, cercuri și cluburi pe interese, ateliere de creație; implementarea programelor de educație parentală; organizarea, în clasele în care își fac studiile copiii din categoriile copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau ale copiilor aflați în conflict cu legea, lecții/instruiri tematice cu scop informativ și educativ, cu participarea reprezentanților poliției, instituțiilor medicale, altor specialiști relevanți, despre fenomenul violenței, delicvenței și consecințele care se produc în cazul încălcării normelor de drept, săvârșirii de către copil a acțiunilor antisociale cu caracter nociv pentru societate sau dacă intră în conflict cu legea; oferirea suportului în obținerea unei calificări profesionale, asigurarea de consiliere profesională/vocațională;”;

dd) punctul 45 va avea următorul cuprins:

„45. În vederea prevenirii și identificării timpurii a copiilor expuși situațiilor de risc, angajații poliției întreprind următoarele acțiuni: cartografiază zonele cu risc criminogen crescut, asigură supravegherea crescută a acestor zone și colectează informații cu privire la riscuri de comitere a infracțiunilor și contravențiilor, participă la orele de informare în scop educativ organizate de către instituțiile de învățământ, precum și în cadrul unor ședințe tematice, organizate de către Consiliile raionale/municipale pentru tineret, privind fenomenul violenței, delicvenței și consecințele care se produc în cazul încălcării normelor de drept, săvârșirii de către copil a acțiunilor antisociale cu caracter nociv pentru societate sau dacă intră în conflict cu legea; efectuează lucrul de prevenire a comiterii repetate a actelor de violență în familie/în societate; asigură vizitarea și monitorizarea în cooperare cu membrii echipei multidisciplinare a familiilor care prezintă diverse riscuri pentru copii

și informează membrii familiei despre cadrul normativ în domeniul protecției copilului; participă la documentarea cauzelor cu implicarea copiilor; exercită măsuri de prevenție generală (verificarea diverselor locuri unde se pot aduna copiii pentru consum de alcool/droguri/alte substanțe nocive, etc.); realizează alte activități relevante.”;

ee) se completează cu punctul 45¹ cu următorul cuprins:

„45¹. În vederea combaterii situațiilor de vulnerabilitate ale copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau ale copiilor aflați în conflict cu legea sunt elaborate și implementate programe, măsuri și servicii sociale specializate și cu specializare înaltă.”;

ff) la punctul 46, cuvintele *„de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului”* se exclud, iar cuvintele *„parvenite din partea părinților/persoanei în grija căreia se află copilul, specialiștilor care lucrează cu copiii (protecția drepturilor copilului”* se substituie cu cuvintele *„recepționate din partea părinților/altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului, specialiștilor care lucrează cu copiii (inclusiv specialiști în protecția drepturilor copilului ”*;

gg) la punctul 47, cuvântul *„expediată”* se substituie cu cuvântul *„transmisă”*, iar cuvintele *„ale prezentelor Instrucțiuni”* se exclud;

hh) la punctul 50:

la subpunctul 2), după cuvântul *„abuzator”* se completează cu textul *„/agresor”*;

la subpunctul 3), după cuvântul *„abuzatorilor”* se completează cu textul *„/agresorilor”*;

se completează cu subpunctul 6) cu următorul cuprins:

„6) În cadrul examinării cauzelor penale/contravenționale privind copiii, reprezentanții organelor de ocrotire a normelor de drept vor stabili obligatoriu următoarele circumstanțe:

a) vârsta copilului;

b) condițiile în care trăiește și este educat copilul, gradul de dezvoltare intelectuală, volitivă și psihologică a lui, particularitățile caracterului și temperamentului, interesele și necesitățile lui, identificate în procesul de instrumentare a cazului;

c) dacă copilul se simte în siguranță și dacă sunt necesare intervenții pentru asigurarea măsurilor urgente de protecție, precum și asigurarea referii către serviciile de asistență medicală de urgență, în caz de necesitate;

d) care sunt persoanele de încredere din anturajul copilului (prieteni, rude, vecini, pedagogi, preot, etc.) de la care ar putea fi obținută mai multă informație, precum și rețelele de suport (rude, vecini, prieteni de familie) cărora copilul le poate fi încredințat în cazul necesității aplicării de către autoritatea tutelară locală a măsurii de plasament de urgență;

e) care sunt planurile copilului pentru viitor (pentru a putea fi prevenite potențiale situații de suicid, fugă de acasă, etc.), precum și care sunt necesitățile de suport ale acestuia

(care pot fi de natură medicală, socială, educațională, juridică), identificate în procesul de instrumentare a cazului;

f) dacă este informat copilul, ținând cont de vârsta și gradul de maturitate a acestuia, despre drepturile pe care le are, măsurile de protecție propuse și serviciile de suport care urmează a-i fi acordate;

g) dacă reprezentantul legal/responsabilul legal al copilului a fost informat obligatoriu despre infracțiunea/contravenția comisă de copil, respectându-se dreptul acestuia la apărarea drepturilor și intereselor legitime ale copilului la fiecare etapă procedurală de audiere a copilului. Doar în cazurile de imposibilitate a prezentării părinților/altor reprezentanți legali din motive obiective, la audierea copilului, să se dispună participarea autorității tutelare teritoriale în calitate de reprezentant legal.

h) influența adulților sau a altor copii asupra copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau în cazul copilului aflat în conflict cu legea;

i) cauzele și condițiile care au contribuit la săvârșirea infracțiunii.”;

ii) se completează cu punctul 50¹ cu următorul cuprins:

„50¹. Instituțiile de drept/ofițerul de sector informează lunar managerul de caz (specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia asistentul social comunitar) care instrumentează cazul despre acțiunile realizate cu copiii expuși riscului de a comite infracțiuni sau cu copiii aflați în conflict cu legea și efectele acestora, conform procedurii managementului de caz.”;

jj) la punctul 52:

subpunctul 1), după cuvântul „părinților” se completează cu textul „/altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului”;

subpunctul 3), prima propoziție va avea următorul cuprins:

„3) în funcție de forma violenței sau în cazul copilului aflat în altă situație de risc, convoacă un grup de specialiști din cadrul instituției pentru examinarea/soluționarea cazului, care stabilește cine va comunica separat cu copilul, elaborând un plan de intervenție (fără prezența copilului) în cadrul instituției pentru toate părțile implicate în cazul de violență sau în cazul copilului aflat în altă situație de risc, inclusiv pentru părinții copilului/alți reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului, consultând acțiunile planificate cu copilul și reprezentanții legali ai acestuia”;

subpunctul 4), după cuvântul „victimă” se completează cu cuvintele „sau a copilului aflat în altă situație de risc”;

se completează cu subpunctul 9) cu următorul cuprins:

„9) acordă asistență medicală și reabilitare psiho-socială, oferă servicii de consiliere medicală și psihologică, examinare și testare medicală (de ex., testarea voluntară la HIV, sarcină) gratuite.”;

kk) la punctul 53, cuvântul „*copii*” se substituie cu cuvântul „*copil*”, cuvintele „*Direcția Sănătății*” se substituie cu cuvintele „*subdiviziunea responsabilă de domeniul sănătății*”, iar cuvintele „*al prezentelor Instrucțiuni*” se exclud;

ll) la punctul 54, cuvintele „*de violență, neglijare, exploatare și trafic*” se exclud”;

mm) la punctul 55:

în partea dispozitivă, în prima propoziție, cuvintele „*Copiii în situație de risc*” se substituie cu cuvintele „*Copilul aflat în situație de risc*”, iar cuvintele „*nu vor fi lăsați*” se substituie cu cuvintele „*nu va fi lăsat*”;

la subpunctul 1), cuvintele „*al prezentelor Instrucțiuni*” se exclud;

nn) punctul 56 va avea următorul cuprins:

„56. Conducătorul instituției medico-sanitare informează părinții/alți reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului despre cazul de violență în care este implicat copilul și despre planul terapeutic în continuare.”;

oo) la punctul 57, în a doua propoziției cuvintele „*persoanelor în grija cărora se află copilul*” se substituie cu cuvintele „*altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului*”;

pp) la punctul 60 cuvântul „*lucrător*” se substituie cu cuvântul „*angajat*”, iar cuvintele „*de violență, neglijare, exploatare și trafic*” se exclud;

qq) se completează cu punctul 60¹ cu următorul cuprins:

„60¹. Instituțiile de învățământ referă cazul suspect ai copiilor, care din diferite motive sunt marginalizați sau excluși în procesul accederii și realizării unui program de educație obligatoriu, pentru evaluare la Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică; informează lunar managerul de caz (specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia asistentul social comunitar) care instrumentează cazul despre acțiunile realizate cu copiii subiecți ai Instrucțiunilor în cauză și impactul acestora, conform procedurii managementului de caz.”;

rr) la punctul 61:

la subpunctul 1), după cuvântul „*părinților*” se completează cu textul „*altor reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului*”;

subpunctul 2) se completează cu cuvintele „*sau în care sunt implicați copiii*”;

ss) la punctul 62, cuvintele „*al prezentelor Instrucțiuni*” se exclud;

tt) la punctul 63:

în partea dispozitivă, cuvintele „*al prezentelor Instrucțiuni*” se exclud;

la subpunctul 3), cuvintele „*al prezentelor Instrucțiuni*” se substituie cu cuvintele „*sau, după caz, în condițiile pct. 27*”;

uu) la punctul 64:

în partea dispozitivă, cuvintele „*al prezentelor Instrucțiuni*” se exclud;

la subpunctul 1):

în prima propoziție cuvintele „*consultînd, după caz, planul de intervenție cu copilul*” se substituie cu cuvintele „*alți reprezentanți legali / responsabili legali ai copilului, consultînd, planul de intervenție cu copilul și reprezentanții legali/responsabilii legali ai acestuia*”;

în a doua propoziție, cuvintele „*după caz, pot fi*” se substituie cu cuvintele „*la necesitate, sunt*”;

la subpunctul 2), cuvintele „*persoana în grija căreia se află copilul*” se substituie cu cuvintele „*alți reprezentanți legali/responsabili legali ai copilului*”;

la subpunctul 3), cuvintele „*registre separate*” se substituie cu cuvintele „*registru separat*”;

vv) la punctul 65, cuvintele „*de violență, neglijare, exploatare și trafic*” se exclud”;

ww) se completează cu Secțiunea a 4-a cu următorul cuprins:

„Secțiunea a 4-a

Procedura de intervenție a lucrătorilor Biroului de probațiune teritorial în cazurile copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau a copilului aflat în conflict cu legea

66. Probațiunea în privința copiilor se desfășoară ținându-se cont de obligația respectării interesului superior al copilului și avînd scopul protecției temporare a copilului aflat în dificultate, socializarea și reintegrarea acestuia în familia biologică, extinsă și în comunitate. Acțiunile de probațiune în privința copiilor se vor axa pe:

1) asigurarea procesului de reabilitare psihosocială și pedagogică a copilului, psihopedagogică a personalității copilului aflat în conflict cu legea penală;

2) abordarea fiecărui caz în mod individual și cu atenție sporită, ținînd cont de particularitățile personale și ale vârstei;

3) stabilirea și menținerea relațiilor cu serviciile de protecție a drepturilor copilului;

4) monitorizarea situației pre- și postintegratoare a copilului în familie;

5) dezvoltarea capacității familiei și comunității de a asigura și promova respectarea drepturilor copilului în vederea prevenirii situațiilor de dificultate pentru copil.

67. În cadrul desfășurării activităților de probațiune cu copiii aflați în conflict cu legea, personalul organelor de probațiune vor antrena autoritatea tutelară locală/teritorială, fiind parte în cadrul echipei multidisciplinare.

68. Consilierul de probațiune informează lunar managerul de caz (specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia, asistentul social comunitar) care instrumentează cazul despre acțiunile realizate cu copiii aflați în conflict cu legea și impactul acestora, conform procedurii managementului de caz și acțiunilor stipulate în plan.

69. La excluderea de la evidență a copilului - subiect al probațiunii, Biroul de probațiune teritorial informează preliminar autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului, în vederea asigurării evidenței, intervenției și monitorizării cazului.

70. La eliberarea copilului din instituția penitenciară, Administrația Națională a Penitenciarelor asigură:

1) informarea preliminară despre acest fapt, cu 6 luni înainte de eliberarea copilului din instituția penitenciară a autorității tutelare teritoriale de la domiciliul copilului, care va realiza măsurile de integrare în familia biologică/ extinsă sau va decide asupra formei de protecție aplicate copilului, după caz;

2) notificarea Inspectoratului de poliție teritorial.

71. În situațiile menționate la pct. 69 și 70, Biroul de probațiune și administrația centrului de detenție realizează și prezintă autorității tutelare teritoriale de la domiciliul copilului și Inspectoratului de poliție un raport de evaluare a riscului de a comite repetat o infracțiune/contravenție de către copilul vizat și acțiunile realizate în vederea pregătirii copilului pentru eliberarea din detenție.

72. În dependență de riscul evaluat de a comite repetat o infracțiune/contravenție, menționat în pct. 71, completat de imposibilitatea integrării copilului în familia biologică/extinsă, autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului aplică prevederile pct. 32³.

73. În cazul schimbării locului de trai în altă localitate a familiei copilului, împreună cu raportul privind evaluarea situației copilului în care este stabilită o măsură de protecție menționată în pct. 27¹, alin. 1) și 4), managerul de caz transferă dosarul către autoritatea tutelară locală din localitatea respectivă, care va aplica prevederile prezentei Instrucțiuni.

74. Autoritatea tutelară locală asigură monitorizarea situației copilului expus riscului de a comite infracțiuni sau copilului aflat în conflict cu legea, în privința căruia sunt aplicate măsuri și servicii de protecție și întocmește, lunar sau la necesitate, rapoarte privind situația copilului. Rapoartele întocmite de autoritatea tutelară locală se prezintă la autoritatea tutelară teritorială în termen de 3 zile de la întocmire.”;

aaa) se completează cu Capitolul IV cu următorul cuprins:

„Capitolul IV.

Mecanismul de coordonare la nivel central a politicilor și practicilor de lucru pentru protecția copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea

75. În vederea prevenirii și combaterii situațiilor de vulnerabilitate ale copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau ale copiilor aflați în conflict cu legea, la nivel de politici,

pe lângă Ministerul Muncii și Protecției Sociale se creează Consiliul consultativ pentru protecția copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau a copiilor aflați în conflict cu legea.

76. Misiunea Consiliului consultativ este de a monitoriza și de a asigura implementarea mecanismului intersectorial de cooperare pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea.

77. Consiliul consultativ are următoarele obiective (*în continuare – Consiliu*):

1) consolidarea parteneriatului între autoritățile responsabile care au în competență prevenirea, protecția, sprijinul și intervenția în cazul copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau a copiilor aflați în conflict cu legea;

2) examinarea cazurilor și a măsurilor aplicate copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni sau a copiilor aflați în conflict cu legea;

3) examinarea problemelor întâmpinate în cadrul cooperării intersectoriale și identificarea soluțiilor optime pentru consolidarea mecanismului intersectorial de cooperare;

4) înaintarea propunerilor privind îmbunătățirea cadrului normativ care vizează copiii expuși riscului de a comite infracțiuni sau copiii aflați în conflict cu legea.

78. Din componența Consiliului fac parte reprezentanții Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Sănătății, Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Educației și Cercetării, Inspectoratului Național de Probațiune, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Inspectoratului General al Poliției, Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, reprezentanții societății civile, precum și ai Avocatului Poporului pentru Drepturile Copilului.

79. În activitatea sa, Consiliul poate invita și alți experți naționali sau internaționali, în dependență de caz.”.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul muncii și protecției sociale

Alexei Buzu

Ministrul afacerilor interne

Adrian Efros

Ministrul educației și cercetării

Dan Perciun

Ministra sănătății

Ala Nemerenco